

Ändring av förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020

2018/19:FPM35

Näringsdepartementet

2019-02-26

Dokumentbeteckning

COM(2019) 48

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller vissa regler som rör Europeiska havs- och fiskerifonden med anledning av Förenade kungarikets utträde ur unionen

Sammanfattning

Den 23 januari 2019 presenterade kommissionen ett förslag till ändring av EHFF-förordningen som är en av två beredskapsåtgärder för fiskerisektorn med anledning av den ökade risken för att Storbritannien lämnar EU utan ett utträdessavtal.

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) gäller för perioden 2014–2020 och fastställer hur unionen ska finansiera den gemensamma fiskeripolitiken, åtgärder avseende havsrätten, hållbar utveckling av områden beroende av fiske och insjöfiske, samt den integrerade havspolitikerna.

Förslaget går ut på att ändra EHFF-förordningen genom att införa möjlighet till kompensation till fiskare och ägare av unionsfiskefartyg som särskilt drabbas av att Storbritannien lämnar EU utan ett utträdessavtal. Förslaget innebär att grunden för utbetalning av kompensationsstöd för tillfälligt upphörande med fiskeverksamhet under artikel 33 i EHFF-förordningen utvidgas till att omfatta förlorade fiskemöjligheter p.g.a. att tillträde till Storbritanniens vatten upphör. Förslaget innebär samtidigt att medlemsstaterna får möjlighet att omfördela medel från områden i fonden som tidigare har haft öronmärkta medel. Det handlar om ett försök från kommissionens sida att förse berörda medlemsstater, d.v.s. Belgien, Tyskland, Danmark, Nederländerna, Sverige, Irland, Frankrike och Spanien med ett verktyg för att mildra de ekonomiska effekterna fiskesektorn från dessa länder kommer att drabbas av i fall tillträdet till Storbritanniens vatten upphör plötsligt.

Regeringen har en restriktiv inställning när det gäller kompensationsstöd inom ramen för EHFF. I det här fallet handlar det dock om extraordinära omständigheter och där övriga berörda medlemsstater ser ett akut behov av att agera för att undvika stora ekonomiska förluster inom fiskesektorn. Regeringen är inte emot förslaget men bedömer att det är viktigt att försäkra att medlemsstater har tillräckliga medel i sina operativa program för att genomföra sina åtaganden inom datainsamling, kontroll och tillsyn.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Dagen då Storbritanniens kommer att utträda ur unionen närmar sig samtidigt som avtalet om utträdet ännu inte blivit ratificerat. Den ökade risken för att utträdet sker utan ett avtal har föranlett kommissionens planer för en del beredskapsåtgärder.

Den 13 november 2018 publicerade kommissionen ett meddelande *Förberedelser inför Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen den 30 mars 2019* där det anges de beredskapsåtgärder som kommissionen planerar att vidta i ett scenario där Storbritannien lämnar EU utan ett utträdesavtal. Den 13 december 2018 upprepade Europeiska rådet sin uppmaning till intensifiering av arbetet med att förbereda för konsekvenserna av Storbritanniens utträde ur EU och därefter lade kommissionen fram ett åtgärds paket den 19 december 2018.

Efter det att fiskemöjligheterna för 2019 fastställdes av rådet den 17 och 18 december 2018 och efter dialog med medlemsstaterna om de betydande negativa följderna för fiskerisektorn av ett brittiskt utträde utan ett utträdesavtal, har kommissionen kommit fram till att två beredskapsåtgärder är nödvändiga för fiskerisektorn. En av dessa åtgärder är det aktuella förslaget till ändring av EHFF-förordningen i syfte att införa möjlighet för berörda medlemsstater att bevilja ekonomisk kompensation till fiskare och ägare av fiskefartyg som drabbas av ekonomisk förlust i samband med att tillträde till Storbritanniens vatten plötsligt upphör.

Konsekvenserna av en plötslig stängning av Storbritanniens vatten för unionens fiskefartyg bedöms bli betydande för vissa flottsegment med starka negativa ekonomiska effekter i vissa regioner och kustsamhällen, då dessa förlorar stora delar av sina fiskemöjligheter som inte kan ersättas inom EU:s vatten. Detta föranleder behovet av att försöka mildra de negativa ekonomiska följderna för den berörda fiskesektorn.

Kommissionen antog förslaget den 23 januari 2019.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget går ut på att ändra EHFF-förordningen genom att införa möjlighet till kompensation till fiskare och ägare av unionsfiskefartyg som särskilt drabbas av att Storbritannien lämnar EU utan ett utträdessavtal. Förslaget innebär att grunden för utbetalning av kompensationsstöd för tillfälligt upphörande med fiskeverksamhet under artikel 33 i EHFF-förordningen utvidgas till att omfatta förlorade fiskemöjligheter p.g.a. att tillträde till Storbritanniens vatten upphör. Förslaget innebär bl.a. att medlemsstaterna får möjlighet att omfördela medel från områden i fonden som tidigare har haft öronmärkta medel.

Det är upp till berörda medlemsstater att använda sig av medel från EHFF i detta syfte genom att ansöka om ändringar av sina operativa program för genomförande av fonden. Det betyder också att inga nya medel tilldelas dessa medlemsstater och att förslaget är därmed budgetneutralt utifrån EU-budgets synpunkt

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Stöd inom det operativa programmet för Europeiska havs- och fiskerifonden i Sverige regleras både i 4 kap. förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (fiskeförordningen) och i olika föreskrifter som Statens Jordbruksverk meddelar i egenskap av förvaltande myndighet för havs- och fiskeriprogrammet i Sverige. Att EHFF-förordningen ändras påverkar inte i sig aktuella författningar i Sverige. Detta eftersom det är frivilligt för medlemsstater att införa stödmöjligheten som förslaget handlar om.

I det fall att regeringen väljer att införa denna stödmöjlighet i havs- och fiskeriprogrammet måste ändringar ske i fiskeförordningen så att grund för beviljande av ett sådant stöd införs. Även olika villkor för beviljande och utbetalning av stödet måste därmed införas i aktuella föreskrifter.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga direkta budgetära konsekvenser från EU:s och statsbudgetens perspektiv då medlemsstaterna inte kommer att tilldelas extra medel för att införa detta stöd i sina operativa program samt då det kommer att vara frivilligt att införa stödet i de operativa programmen.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens position har varit att inte motsätta sig förslaget även om Sverige rent allmänt har haft en restriktiv inställning till kompensationsstöd inom

EHFF. Regeringen anser att omständigheterna är extraordinära och läget akut, vilket kan motivera åtgärder av det slaget.

2018/19:FPM35

Regeringen har samtidigt haft några farhågor kring förslaget utformning när det gäller möjligheten för medlemsstaterna att även omfördela medel från anslag för datainsamling och kontroll och tillsyn i sina operativa program. Medlemsstaterna har inte kunnat omfördela dessa medel till andra åtgärder under hela programperioden då dessa har varit öronmärkta av kommissionen givet åtgärdernas betydelse för genomförandet av GFP. Regeringen har därför framfört i olika sammanhang där förslaget diskuterats att det är viktigt att dessa anslag behålls på tillräckliga nivåer i medlemsstaterna och föreslagit att begränsningar i det avseende läggs in i förslaget.

Regeringen anser dock att avsaknaden av tydliga begränsningar i förslaget, så som dem som regeringen har efterfrågat, inte är ett skäl att motsätta sig förslaget. Kommissionen har antytt att den kommer att göra en bedömning om huruvida programändringar som medlemsstaterna ansöker om är väl avvägda i det avseendet, innan kommissionen godkänner ändringarna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är allmänt positiva till förslaget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets position är inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Någon remiss kommer inte att äga rum givet omständigheterna och förslaget karaktär.

3 Förslaget förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden är artiklarna 42 och 43.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Beslut fattas genom ordinarie lagstiftningsförfarandet. Detta betyder att beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i medbeslutande med parlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Syftet med kommissionens förslag är att ge berörda medlemsstaterna verktyg att mildra allvarliga ekonomiska konsekvenser för fiskesektorn med anledning av den ökade risken för att Storbritannien lämnar unionen utan ett

utträdesavtal. I det här fallet handlar det om möjlighet att omfördela medel från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) i syfte att ge kompensationsstöd till berörda fiskare eller ägare av fiskefartyg. Medel från EHFF kan inte omfördelas i det syftet utan en ändring i EHFF-förordningen. Kommissionens bedömning är att resultatet inte kan uppnås genom åtgärder på medlemsstatsnivå och att förslaget är proportionerligt.

Regeringen delar kommissionens bedömning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget behandlades i rådsarbetsgruppen för externa och interna fiskefrågor den 7 och 14 februari 2019. Kommissionen siktar på en skyndsam behandling av förslaget då ikraftträdandet måste ske i tid för att bestämmelserna ska tillämpas från och med dagen efter den dag Storbritannien lämnar unionen utan ett utträdesavtal.

4.2 Fackuttryck / termer

Inte aktuellt.